

Informace pro oběti trestných činů

Co je to trestný čin?

Každé jednání, které nějakým způsobem poškozuje osoby nebo společnost **nemusí** být vždy trestným činem.

Co je trestný čin, stanoví trestní zákoník, z. č. 40/2009 Sb. v § 13. Jde o protiprávní, tedy zákonem zakázané jednání, jehož znaky jsou popsány v trestním zákoníku. Předpokladem trestnosti činu je určitá forma zavinění ze strany pachatele a to zejména úmyslné spáchání. V některých případech, které zákon vymezuje, postačí i nedbalost. Znamená to, že pachatel sice neměl přímo v úmyslu čin spáchat, ale buď spoléhal na to, že jeho jednání nezpůsobí příslušné následky, nebo nevěděl, že takové jednání je trestné, i když to vědět měl – „**Neznalost zákona neomlouvá**“

Jednotlivé trestné činy jsou vyjmenovány v trestním zákoníku, kde jsou seřazeny do skupin podle toho, jaký zájem ohrožují – například proti životu a zdraví, proti majetku. Jednání, které není takto v zákoníku popsáno, nemůže být trestným činem. Může jít například o přestupek, nebo o jednání, které je třeba řešit v občanském soudním řízení – například nezaplacený dluh, když dlužník neměl od počátku v úmyslu dluh neplatit.

Kdo je oběť trestného činu?

Obětí se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil (zákon o obětech trestných činů č. 45/201 Sb., §2 odst. 2).

Pokud byla činem způsobena smrt, považují se za oběti také ty osoby, které zákon výslovně vyjmenovává (např. rodiče, děti, sourozenci, manžel, druh). Některé oběti jsou považovány za zvlášť zranitelné a je jim poskytována zvláštní pomoc. Jde zejména o děti, osoby se zdravotním postižením, oběti obchodu s lidmi, nebo některé oběti násilných a sexuálních trestných činů

Práva a postavení obětí trestných činů jsou kromě tohoto zákona upravena také v Rámcovém rozhodnutí Rady EU 2001/220/SVV a Směrnici Rady 2004/80/ES.

Dále je postavení oběti upraveno v trestním řádu, z.č. 141/1961 Sb. v § 43 a následujících, kde se hovoří o poškozeném a v zákoně o policii ČR č. 273/2008 Sb. a to například pokud jde o poskytování informací, ochrany.

Jaká jsou nejdůležitější práva oběti trestného činu?

- Poskytnutí **bezplatné odborné pomoci** - psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací nebo restorativní programy, a to před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení
- **Informace** od policie nebo státního zástupce, subjektů poskytujících bezplatnou odbornou pomoc, orgánů veřejné správy, věznice, zdravotnických zařízení atd. – např. kde podat trestní oznámení, kam se obrátit se žádostí o bezplatnou odbornou pomoc, jaké jsou podmínky zajištění bezpečí oběti, kde

a jak je možné získat další informace, jaký je průběh trestního řízení, možnost žádat o náhradu škody a finanční pomoc, další práva oběti

- **Ochrana před hrozícím nebezpečím** – poskytuje policie a soud (např. vykázání násilníka ze společného obydlí, zvláštní ochrana svědka, utajení totožnosti a podoby)
- **Ochrana soukromí** – ochrana před zveřejněním totožnosti a osobních údajů
- **Ochrana před druhotnou újmou** – zabránění kontaktu s pachatelem, šetrná forma výslechu, doprovod důvěrníka
- **Peněžité pomoc** - poskytuje stát obětem, kterým byla způsobena újma na zdraví, pozůstalým rodinným příslušníkům, obětem sexuálních trestných činů, za čelem překlenutí zhoršené sociální situace
- **Práva v průběhu trestního řízení** - navrhopvat důkazy v řízení před soudem, nahlížet do spisu atd.
- **Náhrada škody**- nárok může být na žádost oběti přiznán přímo v odsuzujícím rozsudku

Co znamená odborná bezplatná pomoc ?

- **Sociální a psychologické poradenství** – poskytují subjekty, které se zaregistrovaly u ministerstva spravedlnosti bezplatně v rámci provozování sociálních služeb, jako je odborné sociální poradenství, krizová pomoc, intervenční centra a podobně. Charitní poradna Boskovice poskytuje také bezplatně odborné sociální poradenství obětem trestných činů. Jedná se například o pomoc se sestavením žádosti o peněžitou pomoc, uplatněním náhrady škody, otázky bydlení, výživného atd. Úplný seznam všech registrovaných poskytovatelů poradenství lze nalézt na stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz → *oběti trestné činnosti* → *Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů* → *Vstup do registru* → *Rozšířené vyhledávání* → *Subjekty poskytující sociální služby*. Některé užitečné kontakty uvádíme na konci tohoto dokumentu.
- **Právní informace** o právech a nárocích oběti, průběhu trestního řízení, o subjektech které poskytují bezplatnou odbornou pomoc, zejména:
 - ✓ Jaké je postavení oběti, pojmy oběť, poškozený, svědek, jak se v takové situaci zachovat, jak postupovat
 - ✓ Jak postupovat, když chci oznámit spáchání trestného činu
 - ✓ Jaká jsou práva a povinnosti Policie ČR ve vztahu k obětem trestných činů
 - ✓ Jaká je ochrana oběti
 - ✓ Jak vystupovat před soudem, procesní práva oběti
 - ✓ Jak uplatnit náhradu škody a požádat o peněžitou pomoc

Tyto informace poskytuje také Charitní poradna Boskovice. Úplný seznam všech akreditovaných poskytovatelů právních informací lze nalézt na stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz → *oběti trestné činnosti* → *Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů* → *Vstup do registru* → *Rozšířené vyhledávání* → *Akreditované subjekty* → *Druh akreditované služby*

Právní informace. Některé užitečné kontakty uvádíme na konci tohoto dokumentu.

- **Restorativní programy** – zaměřují se na práci s obětí trestného činu se zaměřením na obnovení a uzdravení trestným činem narušených hodnot a společenských vztahů, nastolení spravedlnosti, odškodnění. Úplný seznam všech akreditovaných poskytovatelů restorativních programů lze nalézt na stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz → *oběti trestné činnosti* → *Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů* → *Vstup do registru* → *Rozšířené vyhledávání* → *Akreditované subjekty* → *Druh akreditované služby Restorativní programy. Některé užitečné kontakty uvádíme na konci tohoto dokumentu.*

- **Bezplatná právní pomoc** poskytují advokáti, kteří se k tomuto účelu akreditovali v rozsahu, který každý uvádí ve své akreditaci. Úplný seznam všech akreditovaných advokátů lze nalézt na stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz → *oběti trestné činnosti* → *Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů* → *Vstup do registru* → *Rozšířené vyhledávání* → *Akreditované subjekty* → *Druh akreditované služby Advokáti. Některé užitečné kontakty uvádíme na konci tohoto dokumentu.*

- **Probační a mediační služba** poskytuje kvalifikovanou pomoc v oblasti orientace v jednotlivých fázích trestního řízení, podání trestního oznámení, informace, jak podat opravný prostředek, právní informace jak uplatnit nárok na náhradu škody, jak lze trestní věc řešit mimosoudní cestou. Pomůže čelit náročné životní situaci, způsobené spácháním trestného činu a zprostředkuje doprovod k jednání s orgány činnými v trestním řízení a jinými institucemi. Úplný seznam všech středisek Probační a mediační služby lze nalézt na stránkách ministerstva spravedlnosti www.justice.cz → *oběti trestné činnosti* → *Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů* → *Vstup do registru* → *Rozšířené vyhledávání* → *Akreditované subjekty* → *Druh akreditované služby Střediska PMS. Některé užitečné kontakty uvádíme na konci tohoto dokumentu.*

Kam se obrátit, cítím-li se obětí trestného činu ?

Objasňováním trestné činnosti se zabývají orgány činné v trestním řízení, což jsou složky policie ČR, státní zastupitelství a soudy.

Pomoc a podporu v této situaci však mohou poskytnout obětem právě služby zde uvedené.

Kontakty v regionu okresu Blansko a okolí Brna podle typů poskytovaných služeb :

Sociální a psychologické poradenství

Charitní poradna Boskovice, U Lázní 1734, Boskovice

 516 411 583 @ poradna.boskovice@charita.cz, www.blansko.charita.cz

Poradna Bílého kruhu bezpečí, o.s., Slovinská 1438, Brno

 541 218 122 nebo 732 842 664, @ bkb.brno@bkb.cz, www.bkb.cz

SPONDEA o.p.s. Sýpka 1351, Brno

 541 235 511, @ krizovapomoc@spondea.cz, www.spondea.cz

Právní informace

Charitní poradna Boskovice, U Lázní 1734, Boskovice

 516 411 583 @ poradna.boskovice@charita.cz, www.blansko.charita.cz

Persefona o.s., Jiráskova 216, Brno

 737 834 345 nebo 545 245 996, @ poradna@persefona.cz, www.persefona.cz

DROM, romské středisko, Bratislavská 221, Brno

 545 211 576, @ drom@drom.cz, www.drom.cz

Restorativní programy

ADRA o.p.s., třída Edvarda Beneše 575, Hradec Králové

 495 262 214, @ poradnahk@adra.cz, www.adra.cz

Bezplatná právní pomoc – advokáti

JUDr. Gabriela Brůžičková, Příkop 27, Brno

 545 213 132, @ gbruzickova@seznam.cz

Mgr. Luděk Dvořák, Štefánikova 131, Brno

 515 548 042, @ mgrludekdvorak@volny.cz

Probační a mediační služba

Středisko PMS Blansko, Hybešova 457, Blansko

 516 482 105, @ awesselsova@pms.justice.cz, www.pmscr.cz